

АГАТА КРИСТИ

ЗАГАДЪЧНИЯТ ГОСПОДИН КУИН

ГЛАВА 1

ПРИСТИГАНЕТО НА ГОСПОДИН КУИН

Беше Нова година.

Възрастните участници в домашното тържество в Ройстън се бяха събрали в големия хол.

Господин Сатъртуейт беше доволен, че по-младите си бяха легнали. Не обичаше младежи, особено накуп, смяташе ги за безинтересни и груби. Липсваше им изтънченост, а с течение на времето той изпитваше все по-голяма слабост към изтънчеността.

Господин Сатъртуейт беше на 62 години – леко поприведен, суховат мъж с изпитателен поглед. Видът му странно напомняше на горски елф. Той проявяваше остър и необичаен интерес към живота на другите хора. Може да се каже, че беше прекарал целия си живот, седнал на първия ред в партера, наблюдавайки различните драми на човешката природа да се разиграват пред него. Собствената му роля винаги беше тази на зрител. Едва сега, когато възрастта започваше да го стяга в хватката си, той усещаше все по-остро неудовлетворение от драмата, която му се предлагаше. Сега му се искаше нещо по-необикновено.

Без съмнение имаше усет за тези неща. Инстинктивно усещаше, когато елементите на драмата са налице. Като стар боен кон имаше нюх за опасностите. Откакто беше пристигнал в Ройстън този следобед, това негово особено вътрешно чувство се беше разбудило и го държеше нащрек. Нещо интересно ставаше или щеше да стане.

Домашното тържество не беше многолюдно. Том Ивсхъм, техният мил и ведър домакин, и неговата сериозна съпруга с интереси в политиката, която преди брака си беше известна като лейди Лора Кийн. Присъстваше и сър Ричард Конуей, военен, пътешественик и спортист, както и шест-седем по-млади хора, чиито имена господин Сатъртуейт недочу. Тук беше и семейство Портъл.

Именно семейство Портъл представляваше интерес за господин Сатъртуейт.

Той никога по-рано не беше се срещал с Апекс Портъл, но знаеше всичко за него. Беше познавал баща му и дядо му, а Апекс Портъл не се отличаваше кой знае колко от корена си.

Той приближаваше четиресетте, рус и синеок като всички Портълви, обичаше спорта, беше добър в игрите и лишен от въображение. Нищо необикновено нямаше у Апекс Портъл. Познатата добра, здрава английска порода.

Но жена му беше нещо различно. Беше австралийка, доколкото му бе известно. Преди две години Портъл пътувал в Австралия, запознал се с нея там, оженили се и я довел у дома. Преди брака си тя не била идвала в Англия. И все пак изобщо не приличаше на другите австралийки, които господин Сатъртуейт беше срещал.

Сега тайничко я наблюдаваше. Интересна жена, и то много.

Така спокойна и все пак толкова жива. Да, жива! Това беше думата. Не непременно красива – не, човек не би я нарекъл красива, но имаше някаква тревожна магия у нея, която не можеше да убегне на никой мъж. Мъжкото начало у господин Сатъртуейт го улавяше, но женската страна (защото у господин Сатъртуейт имаше голяма доза женственост) проявяваше не по-малък интерес по друг въпрос. Защо госпожа Портъл си беше боядисала косата?

Друг мъж навярно не би забелязал, че косата ѝ е боядисана, но господин Сатъртуейт разбираше от тези неща и това го озадачи.

Много тъмнокоси жени се изрусяват, но той никога не беше срещал руса жена, която да се боядисва в черно.

Всичко в нея беше интригуващо. По някаква странна интуиция той усещаше, че тя е или много щастлива, или много нещастна, но не знаеше кое от двете е вярно и неведението му го дразнеше. Любопитно беше и въздействието, което оказваше върху съпруга си.

„Той я обожава – каза си господин Сатъртуейт, – но понякога като че ли... да, страхува се от нея! Много интересно. Необичайно интересно.“

Портъл пиеше твърде много. Това бе очевидно. А и бе любопитно как наблюдава съпругата си, когато тя не го гледа.

„Нерви – каза си господин Сатъртуейт. – Този приятел е целият само нерви. Тя го чувства, но като че ли не изпитва желание да му помогне.“

Тази двойка определено събуждаше у него любопитство.

Между тях ставаше нещо, до което той не можеше да се добере.

От размислите му по тази тема го изтръгнаха тържествените удари на часовника в ъгъла.

– Дванайсет е – каза Ивсхъм. – Нова година. Честита Нова година на всички. Всъщност този часовник е пет минути напред... Не знам защо децата не пожелаха да останат будни, за да посрещнат Новата година.

– Нито за миг не допускам, че наистина са си легнали – рече безстрастно жена му. – Най-вероятно ни слагат четки за коса или нещо друго бодливо под чаршафите. Подобни щуротии ужасно ги развеселяват. Да се чудиш защо? По мое време не биха ни разрешили да ги вършим такива.

– *Autres temps, autres mœurs*¹ – усмихна се Конуей.

Беше висок мъж с вид на военен. И двамата с Ивсхъм бяха от един тип – честни, прями, сърдечни мъже без особени интелектуални претенции.

– В моето детство всички се хващаме за ръце в кръг и пеехме *Auld Lang Syne* – продължи лейди Лора. – „Трябва ли старите приятели да бъдат забравени“. Винаги съм смятала тези думи за много вълнуващи.

Ивсхъм се размърда неспокойно.

– О, стига, Лора! – промърмори той. – Не тук!

Той прекоси с широка крачка хола, където седяха, и запали допълнително осветление.

– Глупаво постъпих – каза с приглушен глас лейди Лора. – Това му напомни за бедния господин Кейпъл, разбира се.

– Скъпа, не ти ли е много горещо тук?

Елинър Портъл помръдна рязко.

– Благодаря, ще преместя стола си малко назад.

„Какъв прекрасен глас има тя – тих, шумолящ, отекващ глас, който остава в паметта“ – помисли си господин Сатъртуейт.

Сега лицето ѝ беше в сянка. Колко жалко!

От новото си място Елинър попита:

– Господин... Кейпъл?

– Да, първият собственик на тази къща. Той се застреля... о, добре, Том, скъпи, повече няма да говоря за това, щом не искаш. Разбира се, случилото се беше ужасен шок за Том, защото е бил тук точно тогава. Вие също бяхте тук, нали, сър Ричард?

– Да, лейди Лора.

Старинният стенен часовник в ъгъла изпъшка, проскърца, изхриптя астматично и удари дванайсет.

– Честита Нова година, Том – изсумтя небрежно Ивсхъм.

Лейди Лора сгъна решително плетивото си.

– Е, посрещнахме новата година – отбеляза тя и поглеждайки госпожа Портъл, допълни: – Какво мислиш да правиш, скъпа?

Елинър Портъл стана рязко и без колебание отвърна:

– Да си легна, несъмнено.

„Много е бледа – помисли си господин Сатъртуейт, изправи се бързо и се зае със свещите. – Обикновено не е толкова бледа.“

Запали нейната свещ и ѝ я връчи с лек старомоден поклон.

Тя я пое с благодарност и бавно се заизкачва по стълбите.

¹* Други времена, други нрави (фр.). – Б.р.

Внезапно странен импулс обхвана господин Сатъртуейт, прииска му се да я настигне, да я окуражи. Испитваше неясно предчувствие, че я грози опасност. Импулсът заглъхна и той се почувства засрамен. Явно и него го хващаха нервите.

Когато тръгна нагоре по стълбите, тя не погледна съпруга си, но сетне извърна глава през рамо и отправи към него дълъг изпитателен поглед, пълен със странна настойчивост. Това направи на господин Сатъртуейт особено впечатление.

Докато пожелаваше „лека нощ“ на домакините си, усети, че го обзема необяснимо смущение.

– Наистина се надявам, че новата година ще донесе щастие – каза лейди Лора. – Но политическата ситуация ми изглежда изпълнена с тягостна несигурност.

– Вярно, така е – рече сериозно господин Сатъртуейт. – Така е.

– Единствено се надявам – продължи лейди Лора без ни най-малка промяна в тона, – че първият, който прекрачи прага, ще бъде тъмнокос. Нали знаете това поверие, господин Сатъртуейт? Не? Учудвате ме. За да има късмет в къщата, трябва тъмнокос мъж да стъпи пръв в нея през новата година. Господи, надявам се, че няма да намеря нещо крайно неприятно в леглото си! Никога не се доверявам на децата. Те са в твърде повишено настроение. – Поклащайки глава в тъжно предчувствие, лейди Лора се заизкачва величествено по стълбището.

Когато дамите се оттеглиха, столовете бяха придърпани по-близо до пламтящите дънери в голямото открито огнище.

– Хайде, на здраве! – каза гостоприемно Ивсхъм и взе в ръка гарафата с уиски.

Всички казаха „на здраве“ и разговорът се върна към забранената дотогава тема.

– Вие познавахте Дерек Кейпъл, нали, Сатъртуейт? – попита Конуей.

– Да, слабо.

– А вие, Портъл?

– Не, никога не съм го срещал.

Това беше казано така рязко и отбранително, че господин Сатъртуейт вдигна изненадано поглед.

– Винаги ми е неприятно, когато Лора подхване тази тема – каза бавно Ивсхъм. – След трагедията къщата беше продадена на някакъв голям индустриалец. Само след година се изнесе. Нещо не му допадна. Разбира се, много глупости се изприказваха, че къщата е обитавана от духове, и така ѝ излезе лошо име. По-късно, когато Лора ме убеди да се кандидатирам от Уест Кидълби, аз, естествено, трябваше да се установя в този район, а не беше толкова лесно да се намери подходящо жилище. Ройсгън се предлагаше евтино и най-накрая реших да я купя. Всички тези духове са бабини деветини. Но все пак никому не е приятно постоянно да му се напомня, че живее в дом, където близък човек се е застрелял. Бедният Дерек! Никога няма да научим защо го направи.

– Няма да бъде нито първият, нито последният, който се е застрелял, без да може да обясни защо – изрече бавно Алекс Портъл.

Той стана и напълни чашата си отново, наливайки уискито с щедра ръка.

„Нещо не е наред при него – рече си господин Сатъртуейт, – и то нещо сериозно. Чудя се какво ли се крие зад всичко това?“

– Хей! – възкликна Конуей. – Чуйте вятъра! Страшна нощ.

– Подходяща за разходка на призраци – засмя се предизвикателно Портъл. – Всички дяволи на ада вилнеят тази вечер.

– Според лейди Лора най-черният от тях ще ни донесе късмет – отбеляза Конуей. – Чуйте!

Вятърът издаде нов ужасяващ стон и когато утихна, по голямата обкована порта се чуха три звучни удара.

Всички трепнаха.

– Кой ли може да бъде посред нощ? – възкликна Ивсхъм.

Те се спогледаха удивени.

– Аз ще отворя – каза Ивсхъм. – Прислугата вече си е легнала.

Той се отправи с широки крачки към вратата, позабави се малко с тежките резета, но накрая я отвори широко. Вълна от леден вятър врхлетя в хола.

В рамката на вратата се очерта фигурата на висок и слаб мъж. Поради странен ефект от цветния прозорец над вратата на наблюдаващия Сатъртуейт новодошлият се стори облечен във всички

цветове на дъгата. Но когато пристъпи напред, той се оказа слаб, спортно облечен мургав мъж в костюм за пътуване.

– Дължа ви извинение, че нахлувам така – каза непознатият с приятен равен глас. – Но колата ми се повреди. Нищо сериозно, шофьорът ми в момента я поправя, но ще му отнеме около половин час. А навън е дяволски студено...

Мъжът прекъсна фразата си и Ивсхъм веднага подхвана нишката на разговора:

– Мога да си представя. Заповядайте, влезте и пийнете една чашка. Дали не можем с нещо да ви помогнем за колата?

– Не, благодаря. Моят човек си знае работата. Между другото, казвам се Куин, Харли Куин.

– Седнете, господин Куин – покани го Ивсхъм. – Сър Ричард Конуей, господин Сатъртуейт, аз се казвам Ивсхъм.

Господин Куин се възползва от поканата и се отпусна на стола, който Ивсхъм гостоприемно беше придърпал към него. Докато сядаше, някакъв отблясък от огъня придаде на лицето му изражение, подобно на маска.

Ивсхъм хвърли още няколко цепеници в камината.

– Едно питие?

– Благодаря.

Ивсхъм му го поднесе, задавайки му въпроса:

– Познавате ли добре местността, господин Куин?

– Минах оттук преди няколко години.

– О, така ли?

– Да. Тогава тази къща беше собственост на един човек на име Кейпъл.

– О! – възкликна Ивсхъм. – Горкият Дерек Кейпъл. Познавахте ли го?

– Да, познавах го.

В поведението на Ивсхъм настъпи лека промяна, доловима само за познавачите на английския характер. Първоначалният отенък на резервираност беше изчезнал от тона му. Господин Куин бе познавал Дерек Кейпъл. Имаха общ приятел и това беше достатъчна препоръка за посетителя.

– Странна история, сър – отбеляза поверително той. – Точно говорехме за нея. Трябва да ви кажа, че купих тази къща против волята си. Ако имах някакъв избор, не бих го направил, но няхах по-добра възможност. Бях тук в нощта, когато той се застреля. Конуей също. И честна дума, винаги съм очаквал духът му да се появи.

– Твърде необяснимо – каза бавно и замислено господин Куин.

После замълча като актьор, който току-що е изрекъл ключовата си реплика.

– Много точно се изразихте. Необяснимо! Това е неразрешима загадка и винаги ще си остане такава – намеси се Конуей.

– Чудя се... – измърмори неопределено господин Куин. – Да, сър Ричард, какво казахте?

– Направо удивителна история! Мъж в разцвета на силите си, спокоен, без никакви грижи, с петима-шестима стари приятели, които да го подкрепят. Беше в прекрасно настроение по време на вечерята, изпълнен с планове за бъдещето. И от масата за вечеря се качва направо в стаята си, изважда револвер от чекмеджето и се застрелва. Защо? Никой не разбра. Никой няма и да разбере.

– Не е ли твърде силно твърдение, сър Ричард? – попита усмихнат господин Куин.

Конуей се вторачи в него.

– Какво искате да кажете? Не разбирам.

– Това, че един проблем е останал неразрешен, не означава непременно, че е нерешим.

– О! Хайде сега! Щом нищо не се е разкрило навремето, не е много вероятно да стане сега – десет години по-късно.

Господин Куин леко поклати глава.

– Не съм съгласен с вас. Доказателствата на историята ви опровергават. Историята, отразена от историк съвременник, не е толкова ярна като тази, написана от историк от следващо поколение. Точността е въпрос на ярна перспектива, на уравновесен поглед върху нещата. Ако ви звучи по-добре, тя е въпрос на относителност, както всичко останало.

Алекс Портъл се наведе напред. Лицето му болезнено потръпваше.

– Прав сте, господин Куин! – извика той. – Прав сте! Времето не решава въпроса, само го представя в различна светлина.

– Значи искате да кажете, господин Куин – усмихна се благосклонно Ивсхъм, – че ако проведем съдебно разследване тази нощ относно обстоятелствата около смъртта на Дерек Кейпъл, имаме същите шансове да стигнем до истината, както навремето?

– Още по-големи шансове, господин Ивсхъм. Личните пристрастия до голяма степен са отпаднали и вие ще си спомните много факти, без да се опитвате да ги тълкувате по свой начин.

Ивсхъм се намръщи с израз на съмнение.

– Трябва ни отправна точка, разбира се – каза господин Куин със своя тих, равен глас. – Отправната точка обикновено е хипотеза. Един от вас трябва да има хипотеза, сигурен съм. Може би вие, сър Ричард?

Конуей се намръщи замислено.

– Е, разбира се – започна той с отбранителен тон, – ние си помислихме... всъщност всички си помислихме, че е замесена жена. Обикновено е така или става дума за пари, нали? А определено не бяха парите. Той нямаше такива грижи. Значи какво друго би могло да бъде?

Господин Сатъртуейт трепна. Беше се навел напред, за да вземе участие в разговора с една малка забележка, но точно в този момент периферното му зрение улови женска фигура, притисната до парапета на горния етаж. Тя се бе свила там, невидима отникъде освен от неговото място, и явно слушаше с напрегнато внимание онова, което ставаше долу. Стоеше толкова неподвижно, че той едва повярва на очите си.

Но лесно я разпозна по роклята ѝ от старовремски брокат.

Беше Елинър Портъл.

И внезапно всичко случило се през нощта започна да идва на мястото си. Пристигането на господин Куин не беше невинна случайност, а приличаше на появата на актьор на сцената точно навреме, за да каже своята реплика. В големия хол на Ройстън тази вечер се разиграваше драма, чиято истинност не намаляваше от това, че един от актьорите е мъртъв: о, да, Дерек Кейпъл наистина имаше роля в пиесата. Господин Сатъртуейт беше сигурен.

И внезапно отново го осени ново просветление. Осъзна каква беше ролята на господин Куин. Той поставяше пиесата и даваше репликите на актьорите. Беше в центъра на загадката и дърпаше конците, движейки куклите. Знаеше всичко. Беше му известно дори присъствието на жената, притиснала се до дървения парапет на горния етаж. Да, знаеше.

Удобно облегнат в стола си, чувствайки се сигурен в ролята на публика, господин Сатъртуейт гледаше как сюжетът на драмата се разгръща пред очите му. Господин Куин дърпаше конците спокойно и естествено, привеждайки куклите си в движение.

– Жена... да... – измърмори той замислено. – Не се ли спомена нещо за жена по време на вечерята?

– О, разбира се! – извика Ивсхъм. – Той обяви годеежа си. Точно заради това постъпката му изглежда напълно нелогична. Беше толкова нетърпелив. Каза, че все още не трябва да го обявява. Намекна, че не бивало да приготвя тигана, докато рибата е още в морето.

– Разбира се, ние всички отгатнахме коя е дамата – каза Конуей. – Марджъри Дилки. Добро момиче.

Като че ли беше ред на господин Куин да каже нещо, но той не го направи. В мълчанието му имаше някакво странно предизвикателство. Сякаш оспорваше последното твърдение.

Конуей зае защитна позиция.

– Коя друга може да е била? Какво ще кажете, Ивсхъм?

– Не знам – отвърна бавно Том Ивсхъм. – Какво спомена той? Нещо за приготвяне на тигана, докато рибата е още в морето... че не можел да ни каже името на дамата, преди да има нейното разрешение. И още, че не трябвало да го обявява. Спомням си, каза, че извадил страшен късмет. Искал двамата му стари приятели да знаят, че по същото време следващата година ще бъде щастлив женен мъж. Разбира се, предположихме, че става дума за Марджъри. Те бяха много добри приятели и от доста време излизаха заедно.

– Единствено... – започна Конуей и спря.

– Какво щеше да кажеш, Дик?

– Е, исках да кажа, малко е странно. Ако ставаше дума за Марджъри, защо годежът да не може веднага да се обяви? Така де, за какво беше тази тайнственост? По-вероятно да е имал предвид някоя омъжена жена – нали знаете, някоя дама, която отскоро е била вдовица, или някоя, която е смятала да се разведе.

– Наистина – подкрепи го Ивсхъм. – Ако случаят е бил такъв, годежът не би могъл да бъде обявен веднага. И сега, като се замисля, струва ми се, че не се виждаше чак толкова често с Марджъри. Това беше предишната година. Спомням си, че май бяха малко охладнели един към друг.

– Любопитно – отбеляза господин Куин.

– Да. Изглеждаше така, сякаш има замесен друг човек.

– Друга жена – предположи замислено Конуей.

– Боже господи! – възкликна Ивсхъм. – Знаете ли, имаше някаква почти неприлична веселост в държанието на стария Дерек онази нощ. Изглеждаше пиян от щастие. И все пак, не мога да обясня точно какво имам предвид, но някак и странно дързък.

– Като човек, който предизвиква Съдбата – тежко изрече Алекс Портъл.

Дали говореше за Дерек Кейпъл, или за самия себе си?

Докато го гледаше, господин Сатъртвейт беше по-склонен да повярва на второто. Да, това представляваше Алекс Портъл – човек, който предизвиква съдбата.

Въображението му, размътено от алкохола, внезапно го подсети за онзи момент в тази история, който бе свързан с неговото лично тайно занимание.

Господин Сатъртвейт погледна нагоре. Тя беше още там.

Гледаше и слушаше – все така неподвижна, като мъртва.

– Напълно вярно – каза Конуей. – Кейпъл беше странно развълнуван. Бих го описал като човек, който е заложил много и е спечелил при невероятно малък шанс.

– Може би е събирал кураж за онова, което е бил решен да направи? – предположи Портъл и като че ли подтикнат от някаква връзка с идеята си, той стана и си наля ново питие.

– Ни най-малко – произнесе рязко Ивсхъм. – Почти бих се заклел, че подобна мисъл дори не е минала през ума му. Конуей е прав. Той приличаше на комарджия, който току-що е спечелил огромна сума и още не може да повярва в собствения си късмет. Такова впечатление правеше.

Конуей направи обезкуражен жест.

– И все пак – каза той – десет минути по-късно...

Всички седяха мълчаливо. Изведнъж Ивсхъм удари с ръка по масата.

– Нещо трябва да се е случило през тези десет минути! – извика той. – Трябва! Но какво? Да помислим внимателно. Всички говорехме. Изведнъж Кейпъл стана и напусна стаята...

– Защо? – попита господин Куин.

Въпросът като че ли разсея Ивсхъм.

– Моля?

– Само попитах: „Защо?“ – повтори господин Куин.

Ивсхъм се намръщи в усилието да си спомни.

– Не ми изглеждаше важно тогава... О! Разбира се – пощата. Не си ли спомняте колко се развълнувахме, когато чухме звънеца. Бяхме затрупани от сняг три дни. Спомнете си! Най-голямата снежна буря от години. Всички пътища бяха непроходими. Никакви вестници, никакви писма. Кейпъл излезе да види дали нещо най-после не е пристигнало, и донесе голяма купчина вестници и писма. Отвори вестника, за да види новините, и после се качи горе с писмата си. Три минути по-късно чухме изстрела... Необяснимо... абсолютно необяснимо.

– Не е необяснимо – обади се Портъл. – Разбира се, получил е неочаквани новини с някое от писмата. Бих казал, че е очевидно.

– О, не мисля, че сме пропуснали нещо толкова очевидно. Това беше един от първите въпроси на съдебния лекар. Но Кейпъл не бе отворил нито едно от писмата си. Цялата купчина лежеше неразпечатана на тоалетката му.

Портъл изглеждаше стреснат.

– Сигурни ли сте, че не е отворил нито едно от тях? Може да го е унищожил след прочитането му.

– Не. Сигурен съм. Разбира се, това би било естественото обяснение. Не, нито едно от писмата не беше отворено. Нямахме нищо скъсано или изгорено. В стаята не гореше огън.

Портъл поклати глава.

– Невероятно.

– Всичко беше ужасяващо – каза тихо Ивсхъм. – Ние двамата с Конуей се качихме горе, когато чухме изстрела, и го намерихме... Направо бях шокиран, трябва да ви кажа.

– Нямахме какво да направите, освен да се обадите в полицията, предполагам? – попита господин Куин.

– В Ройстън тогава нямаше телефон. Инсталирах го, когато купих къщата. Не, за щастие местният полицейски началник беше в кухнята в този момент. Едно от кучетата, спомняш ли си горкия стар Роувър, Конуей, се беше загубило предния ден. Минаващ каруцар го открил наполовина погребано в една пряспа и го откарал в полицията. Там го разпознали, че е едно от кучетата на Кейпъл. Точно към него беше особено привързан. Началникът го доведе. Тъкмо беше влязъл, когато чухме изстрела. Това ни спести някои неприятности.

– Ей, каква снежна буря беше – спомни си Конуей. – Беше по същото време на годината, нали? В началото на януари.

– Февруари, струва ми се. Скоро след това заминахме за чужбина.

– Сигурен съм, че беше през януари. Моят ловец Нед... помните ли Нед? Осака ти се в края на януари. Стана скоро след този случай.

– Тогава сигурно е било съвсем в края на януари. Странно колко трудно си спомня човек датите, след като минат няколко години.

– Едно от най-трудните неща на света – отбеляза сговорчиво господин Куин. – Освен ако не можете да се ориентирате по някое голямо обществено събитие като екзекуция на коронована глава или голям процес за убийство.

– О, разбира се! – извика Конуей. – Беше точно преди случая „Апълтън“.

– Не беше ли след него?

– Не, не! Не си ли спомняш? Кейпъл познаваше Апълтънови. Гостува на стареца предишната пролет, само една седмица преди да умре. Една вечер ни разказа за него. Какъв стар скъперник бил и колко ужасно трябва да е било за млада и красива жена като госпожа Апълтън да бъде свързана с него. Тогава никои не се усъмни, че тя го е пратила на оня свят.

– Бога ми, прав си. Спомням си, че прочетох съобщението във вестника за издадената заповед за ексхумация. Трябваше да се извърши същия този ден. Спомням си, че го зърнах, но не му обърнах внимание, защото съзнанието ми беше заето от мисълта за бедния Дерек, проснат мъртъв горе.

– Често срещано, но все пак много любопитно явление – отбеляза господин Куин. – В моменти на голямо напрежение мисълта се фокусира върху някое съвсем незначително обстоятелство, което дълго време остава в паметта с най-голяма точност, като че ли приковано там. Може да е съвсем несъществен детайл, като шарката на тапета например, но човек просто не може да го забрави.

– Какво странно съвпадение, че го казвате, господин Куин – обади се Конуей. – Докато говорехте, внезапно се върнах мислено в стаята на Дерек Кейпъл. Той лежеше мъртъв на пода и видях съвсем ясно голямото дърво срещу прозореца и сянката, която то хвърляше върху навалелия сняг. Да... лунната светлина, снегът, сянката на дървото... сякаш ги виждам и сега пред очите си. Честна дума, струва ми се, че бих могъл да ги нарисувам. А никога досега не съм си давал сметка, че тогава съм погледнал натам.

– Неговата стая е онази голямата над портала, нали? – попита господин Куин.

– Да, и дървото е голямата бреза точно на завоя на алеята.

Господин Куин кимна с удовлетворение. Господин Сатъртуейт бе обзет от странна възбуда. Бе убеден, че всяка дума, всяка извивка в гласа на господин Куин е наситена със смисъл. Той тласкаше нещата нанякъде, ала накъде точно – господин Сатъртуейт не знаеше. Но нямаше никакво съмнение чия е властната ръка.

Настъпи моментна пауза, после Ивсхъм се върна към предишната тема.

– А този случай с Апълтън, сега си го спомням много добре. Истинска сензация беше навремето. Тя се отърва, нали? Беше симпатична жена. Много светла, с прекрасна руса коса.

Сякаш против волята си, господин Сатъртуейт потърси с очи коленичилата фигура горе. Дали беше плод на фантазията му, или наистина я видя да трепва като от нанесен удар? И дали една ръка се плъзна по покривката на масата и после застина?

Чу се трясък от счупено стъкло. Алекс Портъл, който си наливаше уиски, беше изпуснал гарафата.

– Ама че съм! Ужасно съжалявам... Просто не знам какво ми стана...

Ивсхъм прекъсна извиненията му.

– Няма нищо. Всичко е наред, драги. Но интересно... счупването ми напомни нещо. Нали тя беше направила та-

ка, госпожа Апълтън? Беше строшила гарафата с портвайн.

– Да, старият Апълтън обичаше да си пийва по чаша портвайн. Само по една всяка вечер. В деня след смъртта му някой от прислужниците я видял да изнася гарафата навън и да я чупи нарочно. Естествено, тръгнали приказки. Всички знаели, че тя доста се е измъчила с него. Мълвата се разраснала и накрая, след няколко месеца, някои от близките му подали молба за ексхумация. И станало ясно, че старецът е бил отровен. Арсеник беше, нали?

– Не, стрихнин, мисля. Всъщност няма голямо значение. Нещата бяха ясни. Само един човек е могъл да го направи. Госпожа Апълтън отиде на съд, но беше оправдана. По-скоро по липса на доказателства, отколкото защото успя да убеди някого в невинността си. Иначе казано, извади късмет. Струва ми се, надали някой се съмнява, че все пак тя го е извършила. И какво стана после с нея?

– Замина за Канада, ако не се лъжа. Или май беше за Австралия? Имала там чичо или някакъв близък, който ѝ предложил подслон. Най-доброто, което е могла да стори при тези обстоятелства.

Господин Сатъртуейт не изпускаше от очи дясната ръка на Алекс Портъл, стиснала здраво чашата. Как я беше сграбчил само!

„След минута-две ще я строшиш, ако не внимаваш – помисли си господин Сатъртуейт. – Господи, колко интересно започна да става!“

Ивсхъм се изправи и си наля още една чаша.

– Е, не стигнахме кой знае колко по-близо до истината за бедния Дерек Кейпъл – заключи той. – Нашето съдебно разследване май не излезе много успешно, а, господин Куин?

Господин Куин се изсмя...

Беше странен смях – подигравателен и все пак някак си тъжен. Всички подскочиха като ужилени.

– Извинете ме – каза той. – Вие все още живеете в миналото, господин Ивсхъм. Още сте в плен на предубежденията си. Но аз, външният човек, странникът минавач, аз виждам само фактите.

– Фактите?

– Да, фактите.

– Какво искате да кажете? – попита Ивсхъм.

– Виждам ясна поредица факти, очертана от самите вас, но чието значение ви се изплъзва. Нека се върнем десет години назад и да видим какво имаме пред себе си, като отстраним всички лични представи и емоции.

Господин Куин се беше изправил и сега изглеждаме много висок. Пламъците подскачаха изразително зад него. Говореше с нисък, убедителен глас.

– Вие сте на вечеря. Дерек Кейпъл обявява своя годеж. Тогава си мислите, че годеницата е Марджъри Дилки. Сега обаче не сте толкова сигурни. Той ви изглежда неспокоен и възбуден като човек, който смело е предизвикал Съдбата, който, по думите ви, е изтеглил голямата печалба при невероятен риск. После следва звънецът на вратата. Той излиза да получи дълго забавилата се поща. Не отваря писмата, но вие сами споменахте, че е разгърнал вестника, за да хвърли поглед на новините. Изминали са десет години и не бихме могли да кажем какви са били новините в онзи ден – земетресение някъде далеч или политическа криза по-наблизо. Единственото, което знаем за съдържанието на вестника, е, че в него е имало един малък абзац – съобщението, че Вътрешното министерство е дало разрешение за ексхумиране на тялото на господин Апълтън преди три дни.

– Какво?

– Кейпъл се качва в стаята си – продължи господин Куин – и оттам вижда нещо през прозореца. Сър Ричард Конуей ни каза, че завесата не е била дръпната, и още, че прозорецът гледа към алеята. Какво е видял? Какво би могъл да види, което да го накара да посегне на живота си?

– Хайде, кажете! Какво е видял?

– Според мен – каза господин Куин – видял е полицаи. Полицай, който е дошъл заради едно куче, но Дерек Кейпъл не го е знаел. Той просто е видял един полицаи.

Настъпи дълго мълчание. Като че ли беше нужно известно време, за да се направи логическата връзка.

– Господи! – прошепна най-после Ивсхъм. – Не може да бъде! Апълтън? Но той не е бил там, когато Апълтън умира! Старецът е бил сам със съпругата си...

– Но може да им е бил на гости една седмица по-рано? Стрихнинът не е много разтворим, освен ако не е във формата на хидрохлорид. Тъй като е поставен във виното, най-значителната част от него ще бъде изпита с последната чаша, може би седмица след неговото заминаване.

Портъл скочи напред. Гласът му беше груб, очите – зачервени.

– А защо тя е счупила гарафата? – извика той. – Защо я е строшила? Това ми обяснете!

За пръв път тази вечер господин Куин се обърна към господин Сатъртуейт.

– Имате богат жизнен опит, господин Сатъртуейт. Може би вие можете да ни отговорите на това?

Гласът на господин Сатъртуейт потрепна. Топката най-после му беше подхвърлена. Щеше да произнесе може би най-важната реплика в пиесата. Най-после беше актьор, а не зрител.

– Както аз си представям нещата – скромно подхвана той, – тя... не е била безразлична към Дерек Кейпъл. Но е била, по моему, почтена жена и го е отпратила. Когато съпругът ѝ е починал, е заподозряла истината. И за да спаси мъжа, когото е обичала, се е опитала да унищожи уликата срещу него. По-късно, струва ми се, той я е убедил, че подозренията ѝ са неоснователни, и тя се е съгласила да се омъжи за него. Но дори и тогава нещо вътре в нея се е съпротивлявало – жените, мисля си, имат изключителен инстинкт.

Господин Сатъртуейт беше произнесъл своята реч.

Внезапно една дълга, протяжна въздишка изпълни въздуха.

– Боже мой – възкликна Ивсхъм сепнат. – Какво беше това?

Господин Сатъртуейт можеше да му обясни, че това е Елинър Портъл горе в галерията, но беше достатъчно артист по душа, за да не развали добрата сцена.

Господин Куин се усмихна.

– Колата ми сигурно вече е готова. Благодаря ви за гостоприемството, господин Ивсхъм. Надявам се, че успях да направя нещичко за моя приятел.

Всички го гледаха с нямо удивление.

– Тази страна на нещата ви беше убягнала, нали? Той е обичал тази жена, разбирате ли? Обичал я е толкова силно, че е извършил убийство заради нея. Когато възмездие го е достигнало, както погрешно си е помислил, е сложил край на живота си. Но без да иска, е оставил тя да понесе последствията.

– Тя беше оправдана – вметна Ивсхъм.

– Защото обвинението към нея не е било доказано. Но струва ми се – може да е само плод на въображението ми – тя все още страда от тези последствия.

Портъл беше потънал в стола, заровил лице в ръцете си.

Куин се обърна към Сатъртуейт:

– Довиждане, господин Сатъртуейт. Вие се интересувате от драма, нали?

Господин Сатъртуейт кимна удивен.

– Трябва да ви препоръчам арлекинадата. В наши дни тя отмира, но заслужава внимание, уверявам ви. Символизъмът ѝ е малко сложен за проследяване, но безсмъртните творения си остават безсмъртни, така да се каже. Желая на всички ви лека нощ.

Те го проследиха как се отправя навън към мрака. И както преди, цветното стъкло на прозореца произведе калейдоскопичен ефект...

Господин Сатъртуейт се качи горе. Отиде да затвори прозореца си, защото беше студено. Фигурата на господин Куин се отдалечаваше по алеята, а от една странична врата изтича някаква

жена. За момент те размениха няколко думи, после тя се върна по същия път към къщата. Когато мина точно под прозореца, господин Сатъртуейт отново се впечатли от жизнеността, която излъчваше лицето ѝ. Сега тя се движеше като жена, потънала в щастлив блян.

– Елинър!

Алекс Портъл се появи до нея.

– Елинър, прости ми, прости ми! Ти ми каза истината, но дано Бог ми прости – тогава не ти повярвах напълно...

Господин Сатъртуейт проявяваше остър интерес към живота на другите хора, но също така беше и джентълмен. Вроденото му чувство му подсказа, че трябва да затвори прозореца. И той го затвори.

Но много бавно.

И чу гласа ѝ – изтънчен и изразителен:

– Зная, зная. Ти преживя истински ад. И аз някога го изпитах. Да обичаш и същевременно ту да вярваш, ту да подозираш... Да отхвърляш съмненията си. И да ги виждаш пак да изникват край теб с коварни лица... Разбирам те, Алекс, разбирам. Но има и по-лошо от това – адът, през който аз преминах с теб. Виждах твоето съмнение, твоя страх от мен, как отравят цялата ни любов... Този човек, този случаен пътник ме спаси. Повече не можех да издържам, повярвай ми. Тази вечер, тъкмо тази вечер бях решила да сложа край на живота си... О, Алекс, Алекс...